



ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

РІШЕННЯ

від 22 вересня 2021 року

№ 97/4

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення використання земель оборони та земель сільськогосподарського призначення, які перебувають у постійному користуванні національних академій наук, державних підприємств, установ, організацій (реєстр. № 5692)

Комітет з питань екологічної політики та природокористування, відповідно до предметів відання, розглянув проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення використання земель оборони та земель сільськогосподарського призначення, які перебувають у постійному користуванні національних академій наук, державних підприємств, установ, організацій (реєстр. № 5692 від 22.06.2021 р.), поданий народним депутатом України Верещук І.А., іншими народними депутатами, та відзначає наступне.

Метою законопроекту, як зазначено у пояснювальній записці, є унормування питання використання земель оборони в господарських цілях, у тому числі для надання в оренду земельних ділянок зі складу земель оборони для сільськогосподарського використання, розв'язання актуальних проблемних питань використання сільськогосподарських земель, що перебувають у постійному користуванні, підвищення ефективності використання таких земель.

Законопроектом передбачені зміни до Земельного кодексу України (далі - Кодекс), Водного кодексу України, Законів України «Про оренду землі», «Про використання земель оборони», «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу», якими пропонується:

визначити у земельному законодавстві поняття «землекористувач»;
віднести до суб'єктів права постійного користування землями військові частини, заклади, установи та організації Збройних Сил та Міноборони, інших

військових формувань, правоохоронні, розвідувальні та інші державні органи зі сфери національної безпеки і оборони;

дозволити передачу земельних ділянок зі складу земель оборони на конкурентних засадах в оренду для сільськогосподарського використання;

встановити порядок проведення земельних торгів, передачі в оренду таких земельних ділянок, укладання договору оренди землі;

встановити низку обмежень щодо використання земельних ділянок оборони, які передаються в оренду, серед яких: заборона передачі їх в суборенду, обмеження строку дії оренди до семи років.

закріпити за постійним користувачем земель оборони право одностороннього розірвання договору в разі введення воєнного стану чи особливого періоду на всій території України або особливого періоду в тій її місцевості, де розташована земельна ділянка, або з інших підстав, визначених у договорі оренди;

унормувати питання здійснення на землях оборони дозволених законом видів господарської діяльності, у тому числі пов'язаних з використанням надр, лісів, вод, рослинного і тваринного світу, атмосферного повітря та довкілля;

врегулювати питання, пов'язані зі сплатою та використанням коштів орендної плати. Грошові кошти, одержані від передачі в оренду земель оборони, пропонується спрямувати до спеціального фонду Державного бюджету України для фінансування потреб Міноборони, інших державних органів сил безпеки і національної оборони, до сфери управління яких належить землекористувач – орендодавець.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України не підтримує законопроект та зауважує наступне.

Відповідно до абзацу третього частини четвертої статті 77 Земельного кодексу України, в редакції законопроекту, земельні відносини, що виникають на землях оборони при здійсненні оборонно-безпекової та господарської діяльності з використання надр, лісів, вод, рослинного і тваринного світу, атмосферного повітря та довкілля, регулюються цим Кодексом, іншими нормативно-правовими актами про надра, ліси, води, рослинний і тваринний світ, атмосферне повітря та довкілля, з урахуванням режиму використання земель оборони встановленого законодавством.

Проте, зазначене положення не узгоджується з частиною другою статті 3 Земельного кодексу України відповідно до якої, земельні відносини, що виникають при використанні надр, лісів, вод, а також рослинного і тваринного світу, атмосферного повітря, регулюються Земельним кодексом, нормативно-правовими актами про надра, ліси, води, рослинний і тваринний світ, атмосферне повітря, якщо вони не суперечать цьому Кодексу.

Запропонована редакція нової частини шостої статті 4 Закону України «Про використання земель оборони», відповідно до якої надання повноважень щодо розпорядження земельною ділянкою суб'єктам права постійного користування земельною ділянкою, порушує відповідні права власника та суперечить частині першій статті 92 Земельного кодексу України.

Згідно із частиною першою статті 92 Земельного кодексу України, право постійного користування земельною ділянкою - це право володіння і

користування земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку.

Проект Закону підтримується із зауваженнями Міністерством оборони України та Державною прикордонною службою України.

Міністерство фінансів України у своєму висновку зазначає, що законопроект потребує доопрацювання з метою приведення його у відповідність до норм бюджетного та податкового законодавства в частині порядку зарахування орендної плати за користування земельними ділянками, що перебувають у постійному користуванні.

Міністерство аграрної політики та продовольства України та Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру не підтримують законопроект та зазначають наступне.

Статтею 92 Кодексу визначено, що право постійного користування земельною ділянкою – це право володіння і користування земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку.

Змінами до статті 93 Кодексу та до статті 4 Закону України «Про оренду землі» передбачається, що орендодавцями земельних ділянок є їх власники або уповноважені ними особи, а щодо придатних для сільськогосподарського використання земельних ділянок, які перебувають у постійному користуванні та належать до земель оборони і використовуються для господарської діяльності, - їх постійні користувачі за згодою власників цих земельних ділянок. В такому випадку, у разі передачі земельних ділянок державної чи комунальної власності в оренду суб'єктам права постійного користування в орендаря не виникатиме обов'язку сплачувати орендну плату за такі земельні ділянки до відповідного місцевого бюджету, що суперечить Податковому та Бюджетному кодексам.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило до законопроекту зауваження, зокрема.

Стосовно змін до статті 24 Кодексу, відповідно до якої державні і комунальні сільськогосподарські підприємства, установи і організації можуть «передавати в оренду набуті ними на праві постійного користування земельні ділянки сільськогосподарського призначення, які тимчасово не використовуються за цільовим призначенням, для сільськогосподарського використання у порядку та з урахуванням обмежень, встановлених законом», Управління зазначає, що використання земельної ділянки не за цільовим призначенням є підставою для припинення права користування земельною ділянкою (статті 141 та 143 Кодексу).

Положення статей законопроекту не узгоджуються як з положеннями самого проекту, так і з положеннями інших законодавчих актів.

Враховуючи викладене, Комітет в и р і ш и в:

1. Рекомендувати Комітету з питань аграрної та земельної політики внести на розгляд Верховної Ради України пропозицію про повернення суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення використання земель оборони та земель сільськогосподарського призначення, які

перебувають у постійному користуванні національних академій наук, державних підприємств, установ, організацій (реєстр. № 5692 від 22.06.2021 р.), поданий народним депутатом України Верещук І.А., іншими народними депутатами.

2. Рішення направити до Комітету з питань аграрної та земельної політики.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО